



abas puſes apdroſchinatas: pagasti ſawā puſe, ſtrihweri ſawā puſe. (Raſlam tamdehl, fa tee war pagehret leelaku algu.)

Scho W. Iga ralstu islaſſiſuſcham zekas jautajums: lamdeht tas to ihpoſchi ralſtijis? Tur til waretu nu buht ſchahdi eemefli: Widſemneela Igs waretu buht wegs ſlo- tojs, jo tee pa leelakai dafai ar ſawem pagasta ralſtivescheem ſlahweja un wehl ſlahw naidā tamdeht, fa pagasta ſtrihveri efot tee wainigee pee wiñu algas nepaaugſtinachanas, tee puhlotees tikai pehz ſawas leeläs algas un ſlototajeem no- ſpeeschot. Schee eeftati ir tagad jau nowezojuſches un taga- dejee ſlototaji ar pagasta ralſtivescheem pa leelakai dafai dſihwo ſatizigi, jo prächtig ſtrihwers neweens ſawa pagasta lihdſ- darfincleem newehlēs ſliktia, lad wiñam no tam labums ne- atlez un algas nolebmeji jau naw ſtrihveri, bet weetneelt; bes tam tagadejās ſtrihveri algas naw ſpihdoschalas là wees- tejo ſlototaju, bet til tå knapi iſtilſchanai. Alga ſtrihwerim Kurſemē til retam ir pahri par tuhluſtii rublu, kur tad tam jatura par diwi palihgeem un mahzelli. Bes tam ſtrih- werim jabuht weenmehr us lauku maſſajumu peedſihschanā un gitās darifchanās, kur tam par gadu iſeet laba ſuma naudas, los ſlototojam mahjā dſihwojot nenahl preelfschā. — Kur ſtrihwers moſatos pagastos war weens pats iſtilt, tur jau ari wairak par 3—4 ſinti algas gadā naw, bet ſlototaju algas Kurſemē leelakas groſas ar 5—6 ſinti gadā. Kur te nu ir ſtrihveru leeläs algas, lam jatura us to paſchu algu diwi palihgi un mahzelli, jadod uſturs un appaifmoschana, bes tam wehl ziti aplalpotatt.

Tahlati M. Widsemneeka lgs waretu buht pagasta weet-neels, lam schahda strihwera eevehlefschana us noteiltu laiku jau nebuht pa vrachtam naw, jo pee schis lahrtibas pagasta ralstivedis stahweja sem wina schehlastibas un pamehgini tad tik nedarit, lo tahds eegribas, tad ir stimme beigta, lai gan strihwers likuma finā neko nebuhtu pahrschaypis.

Beidset W. Igs waretu buht pilnigs pagasta ralstivescha darba lauka un pagasta likumu nepasinejs, kuram gribas par Echo un to ralstit, lai dabubtu malsu, ar kuru noluuhlu tas somellejigs wezo pagastu likumu gruhmatu rola, bes pehdejeem pahrgrossiumeem, laisch ralstus wakd. Leelas, la W. Igs peeder pee pehdejeem, jo newaretu jau nemas eedomatees, ta tas pret pagasta darbneeseem buhtu til neschehligs, nenoweh-ledams teem dauds mas droschatu stahwollsi. Pagasta ralstivescha stahwollis ir jau bes wisam wehlechanam, pebz finamas pasazimas, sala stahwollis, kuram pret dauds preelsch-neeseem jobuht usmanigam tamdeht, la tam ir gandrihs ar wisam valsts atsevischlam eestahdem darischanas, jaasn pa-matigi to likumi un par satru neelu tas friht sodā. W. Igam deretu eepasihtees ar 1900. g. treewu laitralssia „Birsch. Wed.“ ralstu, tur bija usslaititi wiss fareschgitee pagasta strihwera darbi, bet te W. Igs bes scheblastibas pagehr, la strihwering wehl jadishwo pebz sawu pagasta lozelku svilpes. Nu, to es sawam nirkosam eenaidneelam newehleetu. Samdeht Juhs, W. Igs, nenowehlat trihsgadejo pahrewehleschanu ori pagasta slolotajeem? Lailam samdeht, la Juhs weens no teem esot. Kas sihmejas us pagasta lozelku wajadsbam no strihwera, kur lozellim, pebz Juhsu domam, ja strihwers us muhschu eeweheleis, buhtu jagaida pee scha preezas un wairak stundas, tad Jums pat tahdam buhchanam, leefas, nau ne jaufmas. Preelsch wisam pagasta lozelku wajadsbam ir nolikas fewischlas walbes un teefas deenas, kuras latris pagasta lozelliis ar sawu wojadfbu teek pebz eespehjas drihs apmeerintats. Tur sehd lopu pagasta wezalais un strihwera un latris teek pebz lahtas sauktis, tas jau ori ir pascha strihwera labums, kad abtrali war atlaist un tilt pee meera, bet kur daschudeen ir simteem zilweku, latris ar sawam darischanam, tur stundas laikā wisus atlaist newar. Tahda strihwera nepeejamiba ir no W. Iga gluschi isdomata, jo tagad latris fina, la wihsch likumigi war wisu pagehret un latram strih-

pusel radees samehra leelaats aptwars, t. i. issalkums ap-  
meerlnats.

Jo labwehligati amebai ahrejee apstahliti, jo wairak ta atrod baribas, jo wairak ari wina dalas un ta sad wairojas. Kahdi likumi pepspeesch amebu dalitees? Newar ta tatschu dalitees ais pahrliezinashanas, ta baribai peetruehlsot un ne-pahrliehrotes uj pusem wina war aiseet boja?

Nosehdesimees pee schi weža behrsa. Wind eerbis gaurums un eelista mehle, ya kuru politika traula no loka pil-faldas fulas. Mehs, ja tih, warom ari nodsertees. Behrs aug, wina fuga, lä to peerahda paleontologija, sinatne par sen ismiruscheem organismeeem, lä ari tagadejäs floros un faunas (stahdu un lusonu walss) preeschötescheem, lä schi fuga dshwojuše tubljoscheem gadu atpalak. Balta behrsam misa tagad, balta ta bijuse firmum firmā senatne. Kas tam sche pee misas pеeaudsis? Kad labi neesflatamees, newaram i eraudsit. Tas ir peepes. Te apalschä weena fazeetejuše lä almens, zitas wehl deesgan mihsitas. Daschi jaunäs pee-pees ehk, jo tas mihsituma sinä neisschikras nō sehnem, — gan ne tahdas, lahdas winas ir pee loka, bei futinatas sveestä un krejumä. Gahrdäm tam schahdi sagatawotäm ari wołaga buht, bet gaumē winas ari bes nekahda aisdara — lopam, las tas labyräht noylehsh no loka un apehd ar gahrdumut. Kä redsam, behrsam peepe tahda pat balta, lä misa, — peepe peemehrojusës behrsa slumbra kräfsai, t. i. ahrejam apstahklum. Ar zitadu kräfhi wina lehti buhtu eraugama, tilstu nolasita no wiseem behseem un ar laiku fuga pawisam isnihltu. Bet neba peepe to sinadama eeguvuše baltu kräfhi? Nebuht! Pee behrsa buhs auguscas i zitadas kräfsas peepes, til winas, lä lehti eraugamas, buhs krituschas cenaidneelam par laupijumu un isnihluscas, tamehr baltas, ne lehti eraugamas, valisa.

Ta tad pastahw til tee organismi, las peemehrojuſthees abrejeem apstahleem. To paſchu waram teilt i par amebas dalischanos. Eoti war buht un art bijis, ta lihdsas amebam, las dasas, bijuscas tahdas, las nedolijas. Tam wajadsej aiseet boja, atlahjot weetu apstahleem wairat peemehrotai fugai. — Pebz Darwina teorijas jekursch organismis, muhſchigi atrasdamees breesmäss no eenaidneeleem, tad ilkai spebj pastahwet winu starpa, tad winu organisajija peemehrota apfahrtjeem apstahleem. Semes virsu parahdijuschees un parahdas dñshvi organismi, las nespehj istapt sawas dñshwes proſibam, tapebz, pirmo reiſi fastopotees ar eenaidneeleem, ſhee organismi nihsli un top iſſitributi no dabas grabmatas.

werim buhs launs, lad winch hufdsbas zelä buhs pesspeefis  
lo varit.

Lahlati B. Igs prasa: sahdi tee lihdselti ejot, tas strihwerim pee weetneeksem jaleetojot, lat to no jauna eetwehlelu un sahdi leeli saudejumi jaur sahdu pahrwehleschanu pagastam zefokees? Winam par apmeerinaschanu waru usshmet daschus, kuri man pascham gadischeses peedzihwot un lahdus ari esmu d'strdejies laiminu pagastos. Weenam no pagasta weetneeksem ir slikti to gadu usaudzis labibas un tam ruden naw lo magasinā atbehrt. Tas eet pee strihwera un luhds, lat winsch parahdu pehz grahamatam norakstot lā atbehrtu, jo winsch nahlamu gadu yateescham atbehrtos, jaur lo nelaibda blehdiba nedubhshot. Otram dehls eet pee losem. Jaunakam dehlam ir 18 gadi, kamdehs pirmsais dehls ir bes schkiraš tas luhds jaunaku dehlu pesshmet weenu gadu jaunaku. Gan nu strihwers nemas stahstot, la to nevar, bet par atbilbida bon, la winam to tik negribot isdarit. Tas nu wehl usluhda farvus draugus un nu ir strihwerim eenaidneku wajzit un teem jau ir teesiba pehz trim gadeem strihweri bes wainas atstumt. Dasobs strihwers, turvu pee wehleschanam, speesis ari schahdai grībai padotees, bet tad nu tas ari in nagos — par satru nepalauksibu to draudē nobot teesai un tam nu zits nelaibdas neatleekas, la eelampt no lahes labas sumas un laistees us zitu semi — Ameriku. Schahdi gadisjumi pee wezās triju gadu wehleschanas kahrtibas Kursemē weenā paschā aprinski bija līha laita tscherti, kur pagasti un privatpersonas saudeja feelas sumas.

Sa B. lgs wehl ar jcho neapmeerinatos, tad eerebleje tam papreekschu pascham eesthaeet par fstrihweri un tad va- matigi eepashtees ar ta dsihwi, pehz kam tad wiensch tabdu ralstu wairs atlahtibä nelaidis, jo latram dauds mas dsihwis paftstoscham ir sinams, ja pat lalpam buhtu ween am fungam gruhti istikt, ja tas to waretu bes wainas aiffsicht, bet fur tad nu wehl wisam pagastam un ap 15 weetneekem. Fstrihwerim siir ir jaipwilda amats pehz likuma, bet ne pehz latra pagehrejuma. Wiensch newar eelastees pagasta partijs, nedz dot padomu prahvneekem, fur diwi pagasta loegelti sub- dsas un par latru nolaidibu fstrihweri war suhdset un tas war tift no amata atzelts.

Sihmejotees us strihwera wehleschanas kahrtibu R. Widsemneela lgs maldina publisu apgalwodams, sa tagadeid wehleschanas kahrtiba litumissa un muhscha cewehleschana buhtu til no komisariu lgeom eejelta. Ta ir nepateesiba un Kursemes vagastu weetneelu-welta ushudinachana, jo daschi vebz schi W. raksta ir kahfuschi par wehleschanam subhdsetees, bet bes panabsumiem. Kursemē lshdsschinenā triju gadu strihwedu pahrwehleschana ir atjelta jan 1899. g. zaur Kursemes gubernatora lga zirkularu, isdotu no Kursemes semneelu leetu komisijas sem Nr. 2058 (nodrulatu Kursemes "Gub. Aw." Nr. 36, 1899. g.), kuram tahda pate teefiba, fasfnā ar eelschleetu ministriju, ir wehleschanu pahigrofis, lū zitrefejam generalgubernatoram teefiba bija to eezelt. Jan 1899. g. strihwera pahrwehleschana Kursemē nenotila un par to lail- ralstos pahttunats, bet W. lgs to nesina.

Behz tagadejās sahribē un wehleschanas Kursemē ne-  
lahribas pē strīhwerem un teel un pagasteem saudejum  
naw nahlusči preefchā, bet strīhweri daudi drošchali un pa-  
matigali iſpilda ſauvus peenahlumus un uſlopi ſauvus dahrjus  
un ſemi nela lihds ſchim, par lo ir dewusči atſaukſmes wiſi-  
komfari. Vaſchi strīhwerti ſahla beedrotees us ſawſtarpejas  
penſijas laſes dibinaſchanu, laſ ar triju gadu wehleſchanu  
newaretu pastahwet. Wehlami buhtu ari Widſemes strīhwe-  
reem beedrotees un luhtg waldbu, atgelt ari wineem pah-  
wehleschanu, bet zerams, la jaounais ſemneelu ſilums drih-  
iſnahls. vehi kura tad marek miss bandit meenadag teefhag

Reinmischneeks.

Lauksaimneeku istureschanas pret derigeem  
raksteem un padomeem.

No. 301759 U. S. Pat. Off.

(Beigab.)

Bet te dīrdu pretneelu hals . . . Klausos, ko winsd  
sala, pagasts lai preesch flosotaja, suram jau tā malfajam  
kott leelu algu, eerihlojam plaschu un pilnigu auglu folu  
dohrsu ar folu flosu un bīschu dabris un nešin ko wehl nē.  
Waj ta naw pagasta mantas isschkehrdeschana? Bet dīrdo  
no pretneelu mutes schahdus neapdomigus wahrdus, gan firds  
eesahpas. Noscheljoms, kas meešigi wahisch un panibjis,  
bet wehl jo tubkfloschlahrt wairat, kas garigi miris!

Bet lai schee allee, kas tilai ta tiz, ko pats ar sawam  
azim reds un austim dsird, jeb apskatas, lahti panahkumi in  
bijuschi, kur tamlihdsgti rihlojas jau ilgus laitsus. Peemeheram  
Seemet-Amerikla lahdā walsti, Nebrasla pehdejos 15 gados  
weenigi no skoleneem ir fastahditi dauds wairak ja 355,580,000  
daschadu loku, ta ka tagad schi walsts, lai gan agrakt bija  
parwism bes koleem, ir apauguse ta la beeseem mescheem.  
Lad wehl muhsu paschu Kreewiju, Zelatrinofskwas gubernā  
1896. gadā skolas dahrst bija lahdās 227 veekas, kopā ap-  
mehram 311 vuhtveetu leelt ar lahdeem 110,000 augļu ko-  
leem ween. Nowgorodas gubernā lahdā aprinkī 1889. gadā  
cerihloja pirms skolas hischu dobsju. Tai laislā minētā ap-  
rinkī priwatu hischu dahrst bija tilai lahti 14, bet jau  
1896. gadā, kad skolas hischu dahrst bija toti wairojuschees  
taid ar priwatu hischu dahrstu laitsis bija libds 185 wairojees  
Kaulasthā atkal pañneids mahzibū sibkopibā tagad apmehram  
lahdas 60 mahzibas estahdes. No schim sinam, kuras nehmū  
no lahda freewu laulstaimneezibas schurnala, mar redset, zil-  
leels swars un labums nahi no ta, ta skoleni mahzas daa-  
schadus darbus strahdat. Laulstaimneezibam tilai pascheem  
japalihds.

Pafchuslaik muhsu laulſaimneelus nodarbina domas par  
preetschſtimigām ſaimneezibam un iſmehginaſumu laukeem.  
Telgawas Laulſaimneezibas beedriba, gods lat wiñai, ir ſeh  
ruſes peē ſcha darba, lat zil ween ahri ſpehjams to pſlñig  
iſiwestu galā. Wiñia zereja peē wiſeem muhsu laulſaimneeleem  
atrafat abalſu, bet tas ir tifai kott maſā mehrā peepildijees,  
jo ne weens ween laulſaimneels wehl paſuhres us wiſpabri-  
geem lablaſhchanas darbeam. Pats redſeju, ka lahdz beedri-  
bas preelfchneels uſaiginaja wairalus laulſaimneelus, lat ſee-  
dojot latris pa weenai lapeſlai no puhrweetas preelfchſtimigai  
ſaimneezibai par labu, bet ſchee nehmās wiñu iſſmeet un iſ-  
jolot, daschadus nepeelſahjigus wahrdus par ſkoloteem un iſ-  
glihtoteem teikdami. Dſili nosklumis es atſlahju wiñus wee-  
nus, jo kotti noschehloju tahdus, kas wehl maldas pa tumſbu.  
Peet tumſbu un wezeem aiffſpreedumeem farot ir loti gruhti,  
pat neepehjami, to pats eſmu peedſhwoojis.

Neflatotees us wiseem teem launumeem. las wehl wehrs  
dsina daudsus muhsu laulfaimneelus, Talgawas Laulfainane-  
zibas beedribai ir eemalsata eewehrojama fuma preelschib-  
migai falmeezibai par labu. Raut jel reis atwehti wif azis  
un bes isuebmuma luhfotos us til swarigu un nopeetnu leetu  
at labdu prabtu, ta treetneem laulfaimneelkem peenahdas un  
nenoschehlotu, bet seedotu daschas tapeilas few pascheem un  
wispahribai par labu.

Ka malfasjumi par labeeim ismehginajumu lauseem til  
leeli, là warbuht zereja, neeenahza, tur ya dafai wainigs tas  
apstahllis, là daudsi laulsaimeeeli nemas to nefinaja, lo Jel-  
gawas Laulsaimeežibas heedriba bija nodomajuse darit.  
Usajinajums neisnahza deesgan plāsbās aprindās un bes tam  
tautas leela dala nemas nefinaja, labdu labumu nesis schahdās  
eestahdes. Uri tagad wehl atklahtibā nela dauds nesin par to,  
lā tur rihkojas, jil isdod par scho waj to preeschmetu. Ja  
schahdās leetōs walidtu aisslahtiba, tad gan, zerams, dauds  
wairasi seedotu sawu orgi wišvabriagam mebrķim par labu

Paleek tīlat tee, kas apgahdati wajadsiigeem lihdselkem preelsch muhschigas paeschustureschanas zibnas. Semes wirfsi noteek muhschiga formu pahremaina, kā to rahda ta pate paleontologja, par kuru nupat minejam. Tapehz ari ameba pahwehrchās. Ir paishstama wesela amebu grupa — Vampyrellidae. Vampirellas wiſas wed gluschi tahdu dſihwi, kā wiſas pahrejas amebas, bet peenahlot rudenim, winas protoplasma eeraun ſewi wiſas pſeidopodijas un atſchir oguhdenekainu lahtiau, eekuhnadawas winā kā tschaumala. Pawaſarā, tad ſitums isplehtis vampirellas protoplasmu un ſalausis winas tschaumaliku, ta pehdejo atſahj, lai atlak ſabktu weſt amebas dſihwi, augt un dalitees. Katriu pawaſari nomirst tschaumala, kas amebai dewa eespehju bes laites pahlaist seemas falu. Schahda vampirella seemas ſtadija foti lihdsiga augu un dſihwneelu ſchuhnizai jeb zellulai. Tagadejā biologija, ſinatne par organizmeem, t. i. wiſu to, kas aug

attihīas un wairojas, nepāsīstīt dīshwibas ahrpus schuhnīas.  
Ja wampireslu nomaitajam spīrā un notrāhīojam ar-  
lahdu no anislinkrāhsam, tad winā eewehejoram pīzīmu, kas krā-  
sojas stiprāl, nēla pahrejā protoplasmas dāta. Tas ir wam-  
pireslas schuhnīas lōdols. Bet tas tad ir schuhnīa? Virmei  
augu anatomi (mābzīti wiħri, kas, stahdu gressdami, ipehīta  
winā fastahw dākas), lā italetis Malpīgis un anglis Grijs  
17. gadu simtēra beigās, apļuhlodamī jauk mīkrolopu stahdu  
dāschadas dākas, eewehejora, ta winas salītas it lā no schuh-  
nīam, lihdsīgi bīschu schuhnam. Schi weenadība tos pamēda  
nosault stahdu ūzīnas fastahw dākas par schuhnīam. Wehlaik  
atrada kotti garas schuhnīas. Linu un tanepu schkeedras pa-  
sina īrmā senatne, jo tās saredīmas neapbrūošām azim.  
Te nu išrahdijs, ta nosaukums — schuhnīas neweetā, bet  
tā la winsā jau bija leetots un eesfalojees, tas palīc.  
Agrak mīkrolopi nebija tik smalki lā tagad, tapēkz ari wiſai  
šķīti newareja ipehītītī augu anatomišķo būhwī un pehtnešķī  
domāja, ta winas schkeedras tapat sapinušķās, lā audos,  
tapēkz dīshweelu un stahdu dākas, tas fastahw no schuhnī-  
nam, nosauza var audeem. Tagad sinams, ta schuhnīas  
reti sapinas, bet stahw blakus, lihdsīgi papiroseem pagām.  
Tomehr ii ūzīs nosaukums valsiž. Lā wiſai eesfalojees.

*eeʃənojēz.*  
*(Turkish mehi)*

卷之三

**Drahšču tahrpi.** Tee lihdsinajas mistu tahrpeem, ir apati zeeti dīlestienbrūnus krahisās rīnautoti oluderti het.







1894. gadā Ķimijas profesora veetu. Pēc politehniskā institūta jaunā statuta apstiprināšanas Waldens tava 1896. gadā apstiprināts par profesoru un pāzelts par valsts padomnieku. 24. maijā 1899. gadā Peterburgas universitāte W. eezehlo par Ķimijas doctoru. Professors Waldens farasstījis bei savām disertācijam arī daschus zitus cenevērojamus rāstus, seminari par fīzisko elektro-ķimiju. Pagājušā gada winu ujaiznaja pēc jaundibinātā Peterburgas politehniskā institūta par Ķimijas nodakas dekanu, līku amatu W. tomeihe atraidiņa, palīdzams schein pēc veetejā institūta, tur tam tagad uzsījets atbildīgais direktora amats.

**Rīgas Latveeschu teatra Komisijas** jaunais  
sahrtibas rullis, turu fastabdijs svebrināts adwolats  
Fr. Weinbergs, 7. maijā Latveeschu beedribas runas wihrū  
sehde ar dascheem strīdpōjumeem galigi pēenemts. Vēzj schi  
sahrtibas rulla pē teatra vadibas wares peedalitees ari  
garanti jaut saweem delegateem, bet zitas latveeschu beedribas  
teet no teatra vadibas gluschi atslumtae.

Telefonu satiksme starp Rigu un Majoreem  
un Jelgawu, ja avise „Rig. Tageblatt” rassia, ar 1. maiu  
atveeheta. Riga telefons eestalits telegrafa birojā, Majoros  
un Jelgawa tureenes posta un telegrafa satorī. Pilsetas  
abonentī schij ahreenes satiksmei war tilt veeweenoti taijni  
mahjas. Sarunates publisa warēs no pilst. 8 rihtā libds  
pilst. 12 nakti. Runas laila normalais ilgums trihs minutes,  
tomehr ja zits negrib runat, tad war ilgt ari ilgali. Schahda  
faruna par 3 minutem starp Rigu un Jelgawu malsā 50 lap.  
starp Rigu un Majoreem 30 lap. Par 25 lap. starp Rigu  
un Jelgawu un par 15 lap. starp Rigu un Majoreem war  
pastiellet personu, ar kuru grib runat finamā lailā telefonu  
uzņēmīja. Malsā pat telefona leetoschanu atlīdzinama eepreelsch.  
Telefonu leetotajeem atlauts finamu sumu telefonu zentrā  
noguldit un malsu par telefonu leetoschanu wineem arweenu  
no tas war atslaitit.

**Anna stipreneese.** Balteescheem ir jau diwi stipreneeli, kuri peeslaitami vee pirmajeem wiſā Eiropā, proti G. Kuricōs un Hadenscomidts. Tagad, ta dīrd, balteescheem ari lava stipreneese, proti reweelele Linda Belling iibje, tura dabujuse nupat no Peterburgas alletu beedribas „Kalew“ seltsa medali, ta atguluses augšcēphdus, ta sejchreis no weetas pažehluſe ar rolam 260 mahzinas.

**Waj agri jeb wai wehlu seht?** (Eesuhius.) Ar scho jautajeenu tairs semkopis pavaasari lausa fanu galwu. Ari es jau wairak fa 40 gadus nodarbojos ar semkopibū un, ta tab ari ar augschiminevo jautajeenu — un waru fosit, la jchis jautajeens nemaq nam iahbs neatminamais. Un pehz maneeem daudjgadejeem veedjthwojumeem mani nowehrojumi jchini sinā mani nelad nam wihsuchi. Ta tad pehz maneeem nowehrojumeem jchogad buhs wehleja sehja ta labala. Tadeht luhdsu zeen, semkopius jchō manu aifrahdiijumu eevehrot un rudenī zaur scho paschu laikrastu sinot, waj jchis mans aifrahdiijums ari tahlakai aplahrtnei buhs pareifs. — Pehz tam zeen, semkopiseem darishu sinamu, pee fa es to nowehroju, waj agreeja jeb wai wehleja sehja buhs ta labala. M. Gd.

**Nigas blehschu ribkofschanas.** Nakti no 6. us 7. maijā, pee Switriga salinas no kahdas laivas, kurā guleja ihpaſchueela strahdneeki, iſtagtas daschas naglu kastes apmebram 100 rubli wehrtibā. — Breeſižgs usbrukums notifa ī. majā pee Basteja salna muhrneekam Peterim Basteļewam, kuru mugurā nahwigi eewainoja. — Iſweizigs saglis 7. majā kahdam eereibuscham bahrsddfinim P—va wihiuhſi plahioes ar 50 rubleem, tli weissi notſcheepa, ka aja eeroſcha vaditajs neko nemanijs. — Tas pasčas deenas valatā, Slokas vēlā kalejam Ē, kurš bijis eefelis, blehschi noiehmuschi 26 rublius noudas. — Iſweizigs uhdens laupitojs. Pee elevatora strahwoſchā buru tuga „Adam“, kapteinim J. M. iai pasčā valatā nosaqti 2 ſudraba pulſſtent, ap-

J. vi. uul pustja koolutu kõvagi t' jaabdu puitset, ap-  
mehram 100 rubli wehrtib; matroschi kajit'e gulejuschi un-  
ta tad nelo now manijuschi, ta blehdis rihkojees pa kapiteina  
kabinetu. — Negehliba — waj nooluhs kluhi as restem pee  
maishes? — 7. maja no ribta, lahdam lauungeekam,  
kirech bija eewebis pahritlas weelas, us Maßlawas eelas,  
kamehr tas eeneha seht'a vahrdoto sveesta spaini, bija fa-  
graafius eejuhgs. No wesuma nebij'a itin nelas nosagis.  
Buhu jadomä — warbuht atriebiba, bet par so? Lauungeeks  
nelo nessnaja pateiki. — Noslebpuimaina d'selzeta sahdsiba  
noтика 8. maja no ribta us Riga-Orlas d'selzeta pa-  
scheeru brauzeenä Starp Kolneč un Rigu lahdam mastir-  
gotajam Sir. nosagti 400 rubli, bes ta tas to buhu ma-  
nitis. Te waiaa sagiam dubt lahdam viischedam, kirech ir

nis. Še vajag jaigtam duigi labvām dzīvībām, tūkst ir  
sinajis, kur saudētajam nauda stāhv. — Vahrdrojch's saglis  
sem barona māslas parahdijsas Eelschrīgā 7. un 8. maiā.  
Blehdīs eegahja ahtsemneeka Ģerles Iga dzīhwolli māsa  
pils eelā Nr. 13, uſdewas par baronu W. un dzīhwolka  
faimneekam nāhājs neesot, folijas uſ to gaidit — bet drīhs  
peh̄ tam ari aſgabja. Kad jau meiſters bija lapās, tad  
dzīhwolka eemihīneeli apķehrās, ka zīgaru eiwījas un 6 ū  
draba karosku trūklī. Otrā deenā tas pats blehdīs sem  
barona W. māslas eeradās leelā Smilšu eelā, eerehdīna  
Dwinsla dzīhwolli un tāhdā paſchā kahrtā nosaga daschadas  
leetas un lombarda tiblu tñvīti par labu ūtrabu pullsteni.  
Nedēļas, kā ilgi barons mājās pa viljētu ves "drošā"  
pajumta? — Negehle krahpneeze par brihnūmu ahrstī. Jo  
blehſchi wairak rihlojas, jo wairak personas, sevīščei see-  
weetes paleet weeglorātīgas un lehītīgas, ko ari tāda  
feloschais. Prečīši kahdam deenam ūlenpolīzīja dabūja  
fināl, ka Stabu eelā dzīhwojoščā Rīgas māspilsonē E. N.  
no darbojas ar dihvainu ahrstneebū: pahrodov daschadu  
smehri, apwahrdotu uhdeni, tūkst eeprečīši tikuschi māsgati  
mironi, leel kahties un iſdara daschadas burvības. N-  
s darboschanās noluks — pēgreest seeweetem eefahrotos vih-  
reeschus. Winas dzīhwolli pahrīrātai atrada diwas pudeles  
ar ūvadu schķidrumu. N. pastaidroja, ka weenā esot sahles  
un — otrā uhdens. N. wiſu noleedā un apgalwoja, ka  
wina nemās neesot nodarbojuſes ar ahrstneebū un par  
naudu nelad nē. Bet radās personas, tūkas runaja pa-  
wiſam zītadi. Weenai wihs palījis neustītīgs — otrai  
lihgawainis — treshai mihiſakais un dauds las tam lihbīgs.  
Winas wiſas dabujuscas pēc N-as pulverus, smehri un  
schķidrumus, šīs sahles winas lehītīgas, smehrejuſcas un  
behrūtīgas māsgajamā uhdeni, ehdeenos, dzeħreenos, drehbēs  
un pat galoschās, bei ūhi loviſta darboschanās neesot nelo  
lihbīnīte. Bet māstu N. nehmuse no ūvām vāzieniem.

(ibsti faktot) baissigi haslimusjhām damam, pa 3-8 rubleem no latras. Leetai dots likumigs wirseens. Te jaautā, kur tad winas dabuja finat, ta madamina M. spēbīs schitahdas nebuhschanas nowehrst tahdā sawadā zelā? — Bahrdrofchi rahweji 9. majā, ap pulksien 11 valarā parahdijsas us Peterburgas schofjejas schini vusē Juglas tiliam. Diweem pretshu eewedejeem, brauzot Rīgā, peesteiguschees trihs tehwini un prafijuschi, lai tos nemtu lihs us Rīgu. Kad brauzeji to now daxijuschi, tad visi trihs metuschees us wesumeem un grubejuschi ko nospert, bet tuwojuschees lahti pretimbrauzeji un blehscheem wajadsejis mult. Abi eebrau-

ježi nam bijuschi tābdi, kas neapkertos ko darit un tā tad, lai gan diwi no teem prezēs nolzamjejušči par kahdeem 5 rubleem, bet trescho išbewees pētūret un atsteepi už Rīgu. Jaunais, tik 20 gadu vecais lempetajs, kā iſrahdijs, ir no Rehjeknes apgabola Witebskas gubernā. Preelsch aada laila tas eenahžis Rīgā melset darbu, bet to newaredams dabuht, valaidees už blehdibami; jadomā, ka zaur Josi G. iſnahls gaismā wina "gludee" lihdsbeedri. — Iſweižigu behgli, seeweeti un kahdu bīhstamu sagli, wiħreeti, polizija apgeetinaja nakti no 10. už 11. maiju, Romanowa eelā Behgle, Leene Šipol, iſbehguse jau 1897. gadā no Per-nawas aprinka zeetuma, kur tai bija janosehd 1 gads un 6 mehnieschi. Kuri lihds schim laikam blandijusēs, nav sinams. Pee tas atrada bīhstamu jau polizijas usraudisbā stahwošču sagli, Bīzeli. Leeta eet, līluma zelu. — Saglu pahra uſeschona un apgeetinashana Melnajā purvā Bīlneelu eelā Nr. 53. Kabds wiħreets un seeweete tur bija apme-juščees preelsch kahda laila už dīshwi. Wiħreets usrahdijs pañi, pehz kuras nīnsch buhtu kahda Widsemes pagasta lozelis un seeweete wina laulata fēsma. Bet par īwieschā pahra dīshwi drihs nabza ſchaubas. Polizija pēpešchi krajija winu dīshwolli, kur tad ari atrada krahjumu wiħreeschu un īeweeshu dafšadu drehbju, gan wētu, wiłnu, feeru, rotus, ſirgu leetas un dauds zītu. Eſot ari bijis sagis ſirgs, bet tas bijis pahrdots. Ari tas nabza gaismā, ka "laulata pahra" paſe wiłtota. Wiħreets pateefbā ſauz par Bruninu un seeweeti par Balalneei. Bruninsch un Balalneee atsinās, ka Waltas aprinki iſdarijschi daudi ſahdsbās. Eſtahdes ſen pehz aheem blehscheem mellejuščas. Leeta ſagad eet likumislu zelu. — Peekerts. Delgamas preelschpilſebas II. eezirkla polizija atrada pee kahda ſchihda wiħreeschu, īeweeshu drehbes un wētu. Schis mantas nodotas ſleep-polizijas glabaschanā, kamehr radifees ihpachneeli. Schihdu apgeetinaja. Berams, ka zaur Leiba atradis ari zītus saglue.

— Veela Jērāpa eelā Nr. 16 jagt grībeja nūjut rānori. Tos traūzeja kahds garamgājejs, kuru meens no sagleem ar dunzi mugurā ēzwainoja. Polīzija irīhs no blebscheem apzeetinajuse un tā ka teem deesgan druhma pagāhtne, tad jadoma, ka zaur teem nāhls uš pehdam wefelai sagtu bandai. — Bahrdroschs saglis. 10. mājā pēc elevatora, ap pullstien  $\frac{1}{2}12$  deenā, kahds tehwinsch no kastes issadvis „Provodinis“ firmas wairak pahru galoschu. Sagli apzeetinaja. Blehdis Elejas pagāstā veederīgs Rudolfs P. — Nakti no 6. uš 7. māju, sagli eelausūchees Romanowa eelā Nr. 37 kahda dīshwolli un nosaguschi mantas, apmehram par 400 rubleem nehtīti. Slepēnpolīzija atrada mantas un diwus saglus apzeetinaja. — Māja 11. deenā parahdījās Małskawas Ahrtigā sagli par nabagotajeem, jo pahrs dīshwollos dahwanas luhdsot tee scho to noišcheepuschi; meens no teem dabubis rokā. — 12. mājā ap pullstien  $\frac{1}{2}8$  no rihta, kaku tirgotaju R. pahritauza deesgan ehrmots usbruzejs, Daugawmalā uš lopbaribas tirgus laukuma. Bet kad nespēja neto nolaupit, tad sahka luhgt pēdoschanu, lai atwainotu, jo turejīs par vasihtstānu un gribejis jolot. Smalka atwainošchanās. R. to nosieepa tur, kur wajaq.

## **Grabmatri qalds.**

**Nedatzijai** pēsūtītās Schahdas grabmatai

„Борецъ за идеализмъ“ (Слово оправды о А. Л. Водынскомъ) Н. Г. Молостовца. Рига, 1902 г.

Отчетъ Общества взаимного всеномоществования учащимъ и учившимъ въ начальнихъ народныхъ училищахъ Лифляндской губ. съ 1 янв. по 31 дек. 1901 г.

## Noahrsement.

„Vastarà deena“ Sen-Pjerà.

II.

Par apstākļiem eeprecessch leelās nelaimes iissinās selo-  
šais: Rāhds 10 vērtības no Šen-Vjeras atrodas ap  
4000 pehdu augstais Mont-Pelē vulkāns, kuru jau laikus  
50 gadus nemaz nebija darbojies un luku tāpehā visi no-  
tureja par iissiņšcu. Vulkāna latēri zaur leetus uždeni  
bija izteklis februārī un gļotam bagāts esērs. Lai nu  
maja (i. st.) sākumā jau bija pamanams, ka vulkāna virs  
nāv labi. Nebija arī ilgi jogaida, jo vulkāna pirmajās darbā  
bija tas, ka tas visu gļotaino esera saturu išgrūhda pār  
malu ahrā, kuru tad ievedots tezēja Šen-Vjera garām uz  
juhu. Šai strāvai no posītīja mairas futura plantasēcas  
un iissiņināja 2 zulura fabrikas ar viņiem eedīšķwotāiem.  
Vulkāns strādāja tālāk, išgrūhsdams duhmuš un uguni,  
līdz tam atrahīja 8. maija (25. apr.) rīkite. Rāhds Morn-  
Ruschā, 6 vērtības no Šen-Vjeras dzībwojočībās dahrīsneels  
stāsta, ka visi katastrofās briži redzējis 7 spēcīgus punktus  
uz Pelē salna, vēl tam vīnam līzees, it īa goža spēdeens  
vīnu grūhītu uz vulkāna puši. Pēc tam salns pārspārīdīs  
un pārē pilsēti iegādās savu ugunsleitu. Agrāk Pelē salns  
bija ap 4000 pehdu augstā, bet pēc katastrofās tika 1400  
pehdas. Tā iedz vulkāns ir eksplodejīs, zaur ko iſ-  
laidrojās briesmīgais uguns un almeni leetus, kas ilošis  
labdu zārīšni flundas.

daschas weetas, lukaš atradās wullana. Vēlē valaknes, star krateri un Šen-Ķeru, ir paliluschas sveikas, ta peemehtau Morn-Rūjhas preelschpilsehta. Glotas un leesmu mutuli, lawa un pelnu leetus, turi Šen-Ķeru išnīzinaja, ir pahr schām weelam pa gaisu pahri gabiuschi.

Laikeklis "New-York Journal" dabujis no Santa  
Lutskijas feloschu pasinojumu par labdu farumi ar twaiton  
"Roddam" laptcini. Winsch statstijis: "Twaitons Roddam  
bija tillo Pieras ostā eenahzis un tam wehl bija uguns sem  
fatleem, kad usbrusla katastrofa. Augis tomehr bij hau enture  
ismetis. No wullana isgruhsta degoscha weela trahpija twai  
lona fahnus.

Spehreens bij til breesmigs, ta fugis no ta tislo neno  
grima. Rad isdsfirdam breesmigo sprahdseenu, las norihbej-  
piems spehreena muhsu lugam, un redsejam, ta milsigt leesmi-  
bhakki no wullana us muhsu puñ abtri wehläs, mehs mellejan-  
taut fur patwehruum preet breesmigo ugunigo leusu, los taga-  
sahla ap mum's birt. Es yats eestrehju larschu telpä, be-  
de gofchee pelni feloja mum's til abtri, so-  
tee zaur durwim eespeedas libdsi un mani breesmigi apdedsi-  
naja un gandrihs noflahpeja.

Man isdewás usnabt atpatak uſ tuga deka, tur ſameſ-  
leju daschus no wehi džihvi palitufcheem tuga taudim un-  
pawehleju pahrzijst enlura lehdes. ſamehr tas notila, es uſ  
lehu uſ ſomandas tilta un dewu maschinistam ſignalu: „N-  
pilnu twailu atpatak!“ Belni un lawas dyupas, las uſ wiſan  
tuga datam bija notitufchi, trauzeja ſuhres kufib. Es iwanin  
atſal maschinistam. Rad bijam lajzinu atpatak brautuſchi, es iku  
braut uſ preeliſhu un aktahrtou to, ſamehr ſuhre atſhabd  
ngjas no putekleem un pelneem. Schahdi bħja pagabjuſcha  
diwas ſtundas, ſamehr meħs notifam no enlura weetas neſi  
Rad bij pilnigi tumſch. Rad heidsot meħs no breeſmu  
weetas ſahkam projam braut, no wullana iſverdoſcha  
leefmas bij weenigà goiſma, fo meħs redfejjam. No oſto  
iſbrauzot meħs nobrauzam gar twailoni „Roraima“, las bij  
par uguns blabli pahrwehrter, ſamehr no maschinu telpa  
maha twailu mutu.

Relaimigo fuga lauschu palihgá laueeni bij bree smig  
het valibodibú sneegt nebii respehjams. Kad mebs "Roraimu  
pehdejo reij redsejam, winas palalgals jau grima uhdene  
Santa-Luischijá nonahkuschi atradam waitealus no muhsu  
laudim fuga saloná, sur tee weltigi bij glahbian mellejuschi  
pagalam. Augis bij ar milsumu smalsti faberjtas lawae  
aylahis, kas webi stundam ilgi valisa farsta. Muhsu is  
glaahschanas juassata par heihnumu, jo us fuga pastahwige  
iisahloz aoung. Ie tifai ar leololom matzen nofrehiam apñacei

Tagad jau ir isideweis Sen-Vjera pebz katastrofes agmeliet un pahrleeginates par notifusdo. Sen-Vjera pategan now semi pelneem un lawas aprasta, bet tomehr pilnigispostita. Belnu kohrita us eelam, laukeem nn nomeem inwairak vebdas heesa. Wena data no pilsehtas ir nogrimuse un bes pehdam no semes wissus posuduse. No leelaas dalas ir atlukuschas til dubmeem noswehpuschas gruveschu tchupas, dauds nami ir nodeguschi. Uguns, semes trihze un semes sa-plaisachana ir lopeji nastrabdujuschi bresmigo ispostischanas darbu. Gruveschu stabholtis un wehl swehloschee pelni dara neespehjamu schimberishcam uffahlty fahdus gruveschu atral-ichanas waj tamlibostigus darbus.

Bilsehtas eelas esot ar wefseleem liblu blahkeem pahe-pilditas. Gewehrojams tas, la gandribi wisi libli esot gluichi-lalli. Lailam nelaimigee pehdejä breesmu brihdi ir noplehsu-schi few degoschä drehbes, waj mehginaujuschi ar drehbem ma-salaik galwu apsargat. Winu libli gut larstajos pelnos, ap-llahti ar breesmigäm deguma bruhzem un no larstuma pil-nigi iszepuschi. Neslatotees us to, winu atleekas ir sahluschä-puht un isplata reebigu smalu. Breesmigä willanistä dai-kiba rechts links

dirba nauti pirms saluojas ir pamuoinjauje tuhjojosem  
giltwelsus weegla nalts apgehrbā behgt no pilsehtas us aplahe-  
tejeem pakalneem, bet, la leelus, tilai masai, masai dakinai  
zaur to ir isdeweess glabbi dīshwibū, jo us wiiseem zeleem,  
kuri wed no pilsehtas, gut weseli, liku blahti. Bitti astal,  
luei us salneem ir mellejuschi glahbinu, ir wisaplahrt apaemti  
no kuehloschās lawas pluhdeem un teem ir bijis jomirst  
breefmiigās molās no deguma bruhzem, bada un slabhem  
mozitem.

Melaimes upurus pebz eespehjas sawahz lopā un sawedsiņa ar mallas un effas palihdsibu. Bija nepeegeschamī wajadfigs pebz eespehjas ahtti isnihiņat līklus. Pee degoscheem līklu fabriteem preesteri nolažja lubgšanas. Slati bija pahral satribzinoscis un aissgrabbjoscs. Masi behrni, seewas, vibri, tāhdā stahwollī, lā nahve tos bija pahrliegiuse, tila neli us fabriteem.

Frantsū koloniju ministrija rehēlina ispostīto apgabalu eedsīhwotāju slaitu uš 35—40,000, no teem 4000 baltei, gandrihs wiſi frantsī, 10,000 mulati un pahrejēe negeri, īmēschi u. b.

Frantsou ſabelu lugis atradis, ka Martinikas tu-  
vumā, kur iuhra agral bija tik ap 200 metru  
dſita, tagad eft ap 1200 metru dſita. Tā tad  
iuhras dibins ir slīpi arimis.

Ari us Antītū salas Dominikas ir notikuschas bībīstamas wulkanisskas darbības sēlas. Ūs sēdas salinas, tura atrodas blakus Martinīšai, ir dauds sehra bagatu un larsi-uhdens arvotu. Leelalais no teem ir tā faultais „wahrofchais eisers“. Tas ir labda isdīsuscha wulkanā krateris, turu schimbrīshcam pilda deesgan dīsīsh uhdens. Esera libmenis pastahīwigi kustas un pateizotees lahdam apalīcījēmes spēkam, eisers met vīnus divu metru augstumā. Eserā eiet no diiveem salneem uhdenti. Tagad sēdis wahrofchais eisers pēpefchi inosudis, tilai ne zaur vīna pēcielu issīskhanu, bet zaur wulkanīšu rewoluziju, tura eseru pēpefchi aprīniņu.

Martinikas katastrofai ir sekojušie gandrīži līhdīgā katastrofa uz angļu salinas Santa Winiferta, kur sahājis darbotois vulkans Sufrjers. No 3. maija (i. st.) sākot uz salinas atkabtojās semes tribzēs, kuras tomei leela posla ne-nodarija. 7. maijā vulkans tomei sahla išgrūst leelus duņmu mutulus; aplahtinē usnāhja leels yelnu leetus. Pēc-pusdešā bija dzirdams breetmīgs apalsīchsemes troksnis un tuhlin pēbz tam no jaunā kratera išlausās uguns strublīas un lawas strāhwases. Esers, kas vezajā krateri bija izzehlees, sahla wahritēs. No aplahtinē eedishwotajeem las wareja, tas mula. Simteem zilwelu atrada molu pilnu nahvi. Baur uguns leetu daudzi tīla fadēsinoti.

Blaſtā aplahtnē no ſemes iſwerd wahroſch̄s uhdens un behgli, kuri pebz 36 ſtundu gruhtibam nonahza droſchibā, bija no ſlabpem gandrihs ahrprahltigi palikufchi. Schatobelarā uſ eelam un jumteem pelni ir 3 pehdas dſili. Kingstaunā, kura ir ap 10 juhdſes no Suſejerat, lihſt paſlahwigi pelnu leetus.

Tagad wehl arween peenahl finas par wulkanu iswehsumeem un juheas pluhdeem, los ari zelas zaar wulkanu darbibu us Masajam Antiku salam.

Leelas, la viša Amerīcas semes apalscha tagad fazē bluse dumpi. Mēsīšas 12,000 pēdas augstais wulkāns Kolima arī sālī jau deesgan schaubīgi rošītēs; tas tagad atpuhītēs jau no 1868. gada. Ari Jona fratera iswehrsumi peenemēs. Tāpat kā atdīsuschais geisers pēc Republikas upes, Nebrasla, atmoslās. Lai nu gan no Antiku salam līdz Jona ir 4000 kilometri, tad to mehr domajams, la viša šķā wulkaniskā darbība stāhv ziesčā sākarā; tas leelas apstiprināmēs wehl zout to apstāklīt, la Winsenta, Martinīšas, Jamaikas salas un Mansanitas osta (netāl no Kolimas) atrodas ušweenas līnijas. — Amerīcas eeweļrojamais geologs Heilprins issalas, la šķās wulkaniskās darbības beigas maretu buht tās, la Masas Antiku salas nogrimst juhras dīlumos. Pastāhwīgīe iswehrsumi isdobo semes apalschu un kad tulschumi peenems leelu apmehru, tad semes viršum tur wojaga egrīmt.

## Anglu-buhru satikfme.

Iz ahrsemem mums Dr. R. V. raksta: Kā sinots, tāb angļu avisēs pehdejā laikā atlasi apgalvojušas, ka beidsot talschu buhreem duhscha soplakuse, ka leela dala no teem buhtu ar meeru pabootes, bet tilai wehl tāhdi launi wadoni, ka Dewets un Steins tos atrunajot. Tapehz paschulaik Were-nigingā ussahltās meera farunas iik wiſai labi wehl newei-zotees. Tapehz no swara dabuht finas no paschu buhru puſes, iſſinat, ka pateesti stahw ar buhru nogurumu. Paschulaik nu Holandijā laists tājā tāhds agrākā Transvalas walsis prokurora un wehlaikā generallokomandanta palīhga Smutsa ūnojums Krūgeram, kurjā iſſuhitts gan jau jan-wara mehnēsi is Transvalas. Schai ūnojumā Smutss ūhli atstāhsta notikumus pebz Pretorijsas eenemšanas zaur ang-keem, kura notila 1900. gada junijā. Smutss apgalwo, ka apstāhsti pag. rudenī preksch buhreem bijuschi iſdewigali, neli gadu eepreissch. 1901. g. oktobra mehnēsi ap 20,000 buhru wehl atradusches us lata laula; angļi bijuschi apsehduſchi un warejuſchi ar molam notureetes tilai leelalās pilſehltās un gar dselsbzemeem, kameht pa wiſu semi buhri ūrojuſchi aplahrt pebz patilas. Paschā lata ūahlumā buhru lata ūpehls arti tik ūlaitijs ap 32,000 wihrus. Bet starp toreisejeem un taga-

dejēem kareiweejem esot leela starpiba. Loreisejee allasch melle-  
juschi eemeeflu, iai dabuhtu atwatinajumu un dotos apmellet  
fawus peederigos; bijuschi daudst baiilgi kareiwi, las lab-  
prahrt neslahjusches filam pupam preeschā. Un ar waru bai-  
ligos peespeest pee passaußibas, nebijis eespehjams. Tagad  
pawisam zita leeta. Angki nodedfinajuschi buhru farmas, fa-  
dsinuſchi buhru peederigos "konzentražijas" lehgeros. Tahde-  
jadi tad "peederigos apmellet" wairis neesot eespehjams. Un  
angku meschonifla lara weschana pat zitlahrt pabatilgos buhru  
kareiwoſs eededsinajuse duhschu un nifnumu; tagadejee  
buhru kareiwi esot kareiwi wahrdā pilnā finā, no kureem  
katris ussverot wiſmas 5 anglus. Angkeem jaturot wiſmas  
100,000 jahtneelu, iai buhri neispostitu to fatilmi. Angki  
zerejuſchi ar buhru farmu iſtostischau buhrus iſbeedet un pee-  
speest pee padoschanas, bet tee few pascheem wairak kateju-  
ſchi: tee nu newarot us lauleem nelur otrast pahrtikas un  
peespeesti turetees dſelsszela liniju tuwumā, zaur lo buhri jo  
weeglak warot pohrvaldit wiſus attahlakos apgabalus. Un  
peetrucht eerotschu un prowijanta buhreem newarot, kamehr  
ween pascheem angleem esot schabbos leetas. Buhru tafschu  
desmitkahrt masal nela anglu. Tapebz jo weeglak iſſlaidro-  
jams, ta buhri ussluhpot laiku no laila druslu pahrdroscha-  
keem anglu pulzineem teem atmehot wiſas lara un pahrtikas  
wajadsibas. Gandlerhs pebz latras laujas buhri pahrnahlot ar  
wairak eerotscheem, pahrtikas un munizijas nela teem bijis  
eepreelschu: daudſahrt pat teem bijis jaaisdedfina woj jauf-  
spridſina prowijanta un eerotschu krabjumi. Ari buhru pee-  
derigo eesprostoſchana konzentražijas lehgeros iſi pahvairojuſe  
larjoscho buhru ſedibu. Proti, buhru feewas pawisam ne-

luhdzot sawus wihrus, lat metot meeru un padodotees; bet wehstiles dabuhzos no buhru feeweetem, tas sawus wihrus un brahlus droschinot un usaizinot turetees un nepadotees angleem, neplaunot sawos familijas ar glehwulibas israh-dlschanu . . . Interesanti jau ari, la paschu buhru feewu starpa tabda la fazensiba; tas labak pahrzeeschot badu un truhlumu, redzot sawus behernus mirstam, bet arween lepnas us to, la to zilts peederige waront, las nedaris sawam gimenem negodu. Zahdos apstahlos teesham jabribnas par anglu pahrleezigo optimismu, la teem tagad weeglt nobeigt loru. Paschulail gan is Londonas nahl wehstis, la anglu wirsomandants Ritschners isluhdsees jaunas, dauds plaschafas pilnvaras, lat ar buhreem waretu noslehgj meeru: anglu ministrija ari eeslatijuse par nepeeezechamu tam dot atfauju, rihlotees pehj apstahleem . . . Buhg janogalda, zif schim baumam fafniba, waj angli teesham jau nahlschi pee prahta.

**Franzija.** Waldeks-Muso latšu pilnīgi ofizialt atteicēs no ministrijas preleksneesības un nelaždi naw peeruna-jams politi. Waldelam wehl naw 50 gabi, tapebz sevīschla cemešla aibbildinātēs ar nevezelību un nogurumu tam gan nebija, bet Waldels grib savus spehkus toupis wehlakam latlam.

Kas tagad buhs ta pehznahzejs, wehl gruhti noteilt. Katrā finā neveena ministrija newar nodibinates bes Waldela finas un peektischanas. Daudsi runā par Kombu un Sarjenu, bet wišdroškalas ļeribas esot rādītalam Bursčuū. Radītalee katrā finā grib aislawet, ka jaundibināmā ministrija isnahst pahrat mehrena, tēr farīhlojas us ošu oposīziju vērt latra tablaka mehrena eenemšanu ministrija. Pehz daschām finām Waldels gribot dabuht nosi no zēla Lube un tilti pats par valsts presidentu. Kā tas gan eespehjams? Un eespehjams jau atklahtā zēla tas nam, bet aplinkus gan. Proti Lube esot sagahjees ar pašībītameem 100 miljonu mantibas schwindlereem Humberteem, bijis pētītēm waitaklahtā us medibam. Lai nu gan us Lube pašču nelricht ne masalā ehna, ka tas waretu buht bijis Humberteem tā blehdibās laurī labdi peepalibdsīgs, tad tomehr jau šobis weenigais apstāklis, ka tas sagahjees ar Humberteem, tam iwar loti laitet. Wehl wiſeem pēmīnā notilums ar agrāku republikas presidentu Grewi: Grewi pats bija neaptraipīta goda wihrs — bet ta meitas wihrs Wilsons bija isdarījis daschadas blehdibas, tirogojees ar ordeneem. Un Grewi am bija jaatlabijas newis tāpehž, ka līlums to us tam speestu, bet weenlahrschi aīs ta eemesla, ka tas newareja sadabuhī ministrijas; wiſi tautas weetneeli un senatori, kurus tas tadehī pēc sevis aizinaja, strupi iſſlaidroja, ka tee newarot pēneenīt valsts amatūs no prezidenta, tura gimenē notilusīšķās til pahrak netibras leetas. Lihdsīgā lahkā pehz daschām avījsneelu domam ari Waldels schoreis gribot pēspeest Lube atsažitees no amata. Lube nebuhšot eespehjams sādabuht iahdu ministriju, turaī deputatu namā waitakums. Redses, kas viiss wehl tur isnahts.

**Wahzija.** Wahzu kaisars Witums II. atsal rābdijs, la tas ar elsaescheem gribetu labprābt labi satīt, israhbit teem sawu atsinibū par to, la elsaeschi pēhru atveblejušči labdu miljonu, to no jauna usbuhwet labdu sagruwusču widus laika kaisara pili „Hohlönigburg”; pašchulail tees sinots, la Elsaſas semes delegatu „Landesausschuss” presidentis Schlumbergers dabujis ihstā ūlepenpadomneela tituli. Schlumbergers labds no bagataleem Elsaſas fabrikanteem. Tapat Witums II. cegehlis reichstaga lozelli, baronu Schmidlu par ūigel=adjutantu un kapitanu ūrāseeru pullā. Pehdejā pagodinaschana tapēbz jo ūewiscoli eewebojama, la barons Schmidts agrak flaitijas pēc Elsaſas „protestlereem” (wahzu waldibas pretineešiem) pat kara deenesiu tas nebijs wiš no deenejis wahzu, bet gan 1883. g. sāntschu armiju labdu jahtneelu pullā. Schmidts ari Parise ūldejīs. Pehdejā laikā, pebz tam tad tas 1893. g. eeweblets par tautas weineku, tas gan wairak turejees us konservatiivo puši un iſturejees pret wahzem draudsigi. — Interesanti, la pašchulail wahzu tirdsnezzibas ministris Möllers us labdas goda malites Westfale ūsalginajis Westfales ogtu ūarakus, lai jau neatmetot joprojam agitet preelsch „Bildus=semes” ūanala; lautschu ūchimbrīsham oposīcija wiſai ūipra, tad tomehr drihsā nahlotnē tai jateklot no jauna ūktai preelschā. Bet tad ihstā ta ūks ūkta no jauna preelschā landtagam, to Möllers neteiga. Wahzu liberalee gan vahmet waldbai, la ta pašchulail ūeeprafījuse no landtaga 250 miljonus to ūspirk ūin ūuischas, tābdejadi jau ta ari buhtot warejuse ūeeprafīt tob pahri ūmīs miljonus preelsch ūanala. Konservatiive atsaltaisni ūsfwer, la wahzu ūoloniſazija Vosene ūatschu eſot „tautisla” leeta, kas ūatrā ūinā ūawēzinot, ari ja buhtu ūaneupuri; no ūanala buhwes turpretim buhshot ūelna ūk ūeela-jeem ūaltuwju ihpaſchneekem.

**Danija.** Tā ka dani paschi wehl nelaħdi neteek galā ar isspreeschau, waj pahrdot Wakar-Indijas salas waj ne, tad amerikani teem dewijschi wehl weselu gadu laiha preesch apdomaschandis: lihguma rattifisċehana (apstiprinaschana) atlita libid 24. junijom 1903. gadam. Danu ahrleelu ministris Deunzers gan grībot karali peerunat pebz eespehjas drihs parafit lihgumu. Interesanti gan, ka muhsu laiħos, kura wiċċas speċċigas, d'shiwibas pilnas walstat meħgina pebz eespehjas eeguht waiax jemex, dani nesin nesa labaka, ka atrattitees no attahla keem jemex gabaleem.

**Serbija.** Serbu karalis Aleksandris nupat isslaidrojjs laħdam Wines awisek korespondentom, ka faraleenet Dragai esot dauds eenaldeebu, kui zerot isselettot troxa mantibas jaqtajumu, iai feħtu faraka pahra starpa nesatqib. Wiss tamliħdigi meħgina jumi esot gluschi weltingi. Bes tam artatschu janogaidot laħdi 8—10 gadi pirms ka wareschot teiħi, waj faraka pahrim naw sagħadmi pebzetschi. — Utteżżejjeb us ministru krisi, tad ta' pahrgahju: Wulteks paleel ministris preeschneels; tikai zitru ministru fastawwā notiħuscha dasħas pahrgroßbas; testħażu jis-sħejres no jauna Stefanowitschs un Popowitschs. Skupschinā gan daschi radikalji u sħħażja loti akti pret scheem abeeiem ministreem: Popowitschs ka finn-tschu ministris esot peerahdijs pilnigu nesphejju. Galu galu wehl isnaħja masa sadurixme — skupschinas wżeppresidentis Stojanowitschs attejjas no amata tapebz, ka tas nesphejjas l-ħadabu għandarijumu par no eelschleetu ministra Stefanowitscha diwax radikalji redażijs is-daritu krotiċhanu. Bes tam 10 radikalji tautas weetnekk iħstħażu jis-sħejres no walbosħas partijas luuba tapebz, ka par eelschleetu ministri ne-

**Turzija.** Turku sultanam alkol naudas raires. Tas nu gan parasti, bet schoreis tas manams jo stiprā mehrlā jauro, ta data no eenahlumeem, tas zitadi tika atsuhtiti us Konstantinopoli preelsch sultana galma, tagad aplikhati frantschu pavalslīneelu prāšbu labā. Ves tam algas sultana galma eerehdneem, mihlukiem un speegeem, pēhdejos gados gahjuschas leeliski us augschu. Agrak til wajadsejis finu mehrklīm ap 160,000 mahrzīnu ( $1\frac{1}{2}$  mili. rubku) mehnēsi, bet tagad iseetot ap 230,000 mahrzīnas. Tas nahzis sevīschki jauro daubīsu jaunu weetu dibinaschanu, kurās eeshehdinati sultana mihluki un speegi. Pēhdejā laikā šojs sultana „naudas bāds“ Israhdijses te, ta sultans gan bijis pēspredvis bulgaru ellsarcham Josefam us ta 25. gadu amata svehleem Osmanja ordeni ar brīlhanteem, bet brīlhanti laikam buhs jaapgahdā ellsarcham pašcham. Sawads schtuls išnahzis Konstantinopolē ar kahdu lara lugū; gadijens toti ralsturo sultana bailes no usbruku-meem. Proti wezajam lara lugim „Marmara“ bijuschi ap-gahdatti daschi jauni leelgabali, lai tas wišmas pēc paradem waretu rāhditees svešchu valstiju lara lugu starpā. Bet kahds speegs labas algas gribedams eetschulstejis sultanam, ta ar teem jaunāceem leelgabaleem esot tāhda bīhstamē leeta: tee sneedot til tašķu, ta ja lara lugis išbrauktū laukā no ošas,

tas ar leelgabaleem waretu aissneegt sultana pili . . . Un  
sultans steigschus pawehlejig kara lugam atnemt leelgabalus  
un paschu fugt eerubmet ostā us muhschigeem laiseem.

**Wakar-Indija.** Is ahrsemem mums Dr. K. B. ralsia: Wullanissa darbiba us dascham Wakar-Indijas salam turpinas. Newar pat teist, ta ta spara sind buhtu massnajusēs, ja tagad wairs nedisid par til dauds zilwelu dshwibū bojā eeschanu, kā pee pirma Pele salna iswehrsuma, tad eemessis weenigi tas, kā apdraudete apgabali no zilweleem atstahti: azim redsamas nahwes breesmas aissbaidijschas pat droschalos. Pele salna aplahrtne esot iszehlusēs wesela rinda jaunu krateru, kuri joprojam iswesch lawu un ismet kwehloschus almenus un pelnus. Wisbyahrim gan teek rehlinats, kā no wifas Martinikas salas, kura ap 980 kwadratkilometrus leela, apmehram peeltā dala zaure ugunkvehmeja salna darbibū pilnigi ispostita; zitās, attahlasās datās gan salrituschi wullaniskee pelni, kuri weetweetam pahellahi semi wairak zollu dsiti, bet tas jau naw semes auglibai par īaunu, bet gan par labu: wullaniskee pelni pehz wiseem peedshwo-jumeem fatura sevi daudsas stabdu baribas weelas, sevischi sossorflabi un laliju, tā la lauki un dahrii, us kureem nobiruse lautschu  $\frac{1}{4}$ , zollas beesa pelnu lahtina, jaflaita par bagati nomehsloteem ar sossorflabi un laliju. Zita leeta sinams, ja pelnu lahtra sahneids pehdu waj pat wairak pehdu beesumu; tad wiseem stabdeem un soleem, las wehl naw zaure sartslumu nopošiti, tā kā kā janoslabyst. Un Martinikas salā wifs loschais apgabals ap Pele salnu, zit tahu to naw fehruschas lawas strahwas, ispositis no almenem un pehdu libds wairak pehdu beesu pelnu lahtu. Us San-Winsenta salas gan mitejuschs breesmas preesch galwas pilsehtas Kingstaunas, bet wifa salas austruma un seemela dala ispostita no lawas strahwam. Pawisam bojā gahiuschi us San-Winsenta salas esot til 1700; labdeem 5000 ispostito apgabala eemihtneeleem isdewees wehl glahbt pliku dshwibū; tee tagad puspliki pildot Kingstaunas eelas. . . Us Martinitas lahdā alminu un pelnu strahwa is Pele salna usbrukuse 20 werstes atskatai Hor-de-Franfas pilsehtai; aplahrtēja jubra no kwehloscheem almineem salkuse wahritees, tā la ari schas pilsehtas eemihtneeli domajuschi, kā nu teem peenahjis gals llabtu; tee leelos pullos mehginauschi eetilt lugos un aissbraukt. Hor-de-Franfas eemihtneku isbailes nu gan buhs pilnigi weltigas: til tahu wairs wullani newar isdarit pahral leelu nelaimi; ja ween neiszekas jauns kraters pee paschas pilsehtas, las mas domajans (io kur jau weens wullans til leeliski darbojas, tur turvumā naw weenā reise otram wullanam telpas darbibai). Protams, kā kwehloschee almeni jau nu war nodarit deesgan posta, ihpachi ja wehl reise pusstipris wehisch un nef no wullana giftigas gases strahwas. Sen-Pieras aplahrtnei gan tagad atfal newarot tuvosteis; lahdā anglu kreisers, kuream bijis jaapeestahj pee Sen-Pieras, kai tur sadabubtu rola anglu un amerikanu ionšuku libkus un tos pahrevestu us dīmteni, bijis pepspeests atgrestees atpalaf deht daudsaseem kwehloscheem almineem, kurus teem birdinajis wirsū Pele wullans. Pehz ūnam is Santa-Lutshias ori us Dominikas un Guadalupas salam eesahlusēs wullanissa darbiba, dīrrets breesmigs, pehrlona weidigs trolnis tablumā, redseti aſſens sarkani mahsoni.

## **Ultrapes (torgi).**

Rīgas apgabaltiesā pārveidošanai:  
 junijā. Bez-Suru m. Jaun-Āte, 24 d. 9 gr. leelaš, pēeds. par. 1800 r.,  
     hip. par. 1500 r., wehrt. 2700 r.  
 jūlijā. Goldbela n Rīgā pēeds. par. 8576 r., hip. par. 38.088 rbf.,  
     wehrt. 40.475 r.  
 oktobrī. Baumana n. Rīgā, pēeds. par. 7000 r., hip. par. 9000 rbf.,  
     wehrt. 7700 r.

## Zirkus final.

Riga, 15. maja.

Adresiemju labibas tirgi vispahrim desgan pastahwigti. Wahjija laiks no jouna polika fiktals un tavebz ari tveeschi un rudsu zenas stingras; amerikani rudsus libgat us termineem; ar ausam nelo nesošas. Bita labiba Anglijā ari turas desgan stingra, tīkai ar tveescheem eet wahjali. Saiveenotās Walsisē tirgus rahns, bet zenas pastahwigas. — Tas šķīmejās us Kreiņas celscējiem tirgeem, tad Ramaš apgabala ar rudsuum un milteem eet wahjali, ari ar ausam nelo neweizas. Ūsalitajos centros mitlu pēcīvāhā wairak nela veproša, jaun ro tendencē teik no-speesta; ruds un tveeschi rahni; ausu zenas turas stingras. Videenā jaun deschō leetu zeli fadojajus chees, tā sa leelata labibas pēmehčana apgrūtinata; bet tam ari semneeti desgan atturīgi, jo zerbas us seinoju rasju kluvutashas fiktals zenas grošas us zelschanos. Gar Vidus-Wolgu pa vezam nav nelabdus rošbas; pa fēdžano laiku pēvedumi nav nefabdi cewedrojamee; tapat ari pēprastīumi mehreni, jo pizieji zet, tā ceptekš jaunās labibas erasčanās us tirgus zenas schiuls us leju. Tā lā gar Wolgu gaidama laba seemaju rascha, tad ar rudsuum nelo neweizas. Ausu un meschju krabjumi pagalam issiluschi. Uzswas ošas zenas gan turas, bet nav nelabdus rošbas. Melnais juhars ošas pēdahwajumi masini un tavebz ari labibas zenas turas stingras; tā sa tirgotaji tagad pasteidīs spilidit agrālos nolihgumus, tad it ihpaschi teik piekti preefsh fugu labdimi paplašināshanci. Jo daudz pēprasa mees-  
lāns ar fēdžanu vēstītāju iebriez ošas zenas mīkodrīm stingras.

schu un futurujas. Baltijas jūras ojas zemas vispārīgumā ir īriegas.  
Kas sīmējās uz Rīgu dar weetejās išswēdejā nav meečā ar taga-  
bejām jenam. Par ausam teekot prastas tādās zemas, kuras malsfajot  
un labidu uz abrisemem išvēdot, neisnākot neskāda peili.

Līnu tiegus stingrā un zemas pēbdejās deenās maslēcī vazeblūfīcas,  
tapehās līka krājumi gandrīz vienīgi bezgūstīcas; sam wehi uz lauleem ir  
lini, tēc ar pahroodīšanu nemas nestiedos.

Labiņas zēnas vīga schimbrīlēm ūdens:  
Rudī, kreevu, us 118—120 mahrizinu pamata māsfā: 81—82 sap.  
vudā; Kurzemē rūsi un schahweti 79—80 sap. vudā.  
Kweeschi, 125—127 mahrizinu smagi kreevu kweeschi māsfā  
— sap. vudā; Kurzemē kweeschi māsfā vēž labuma — sap. vudā.  
Meeschi, us 118—112 mahrizinu pamata māsfā 80—85 sap. vudā;  
100 mahrijschahro. meeschas dob 85 sap. vudā; Kurzemē 100 mahrijs-

**Ausas**, labās gaisschā malsā 99—102 lap. pūvā; ūhāhvetaš ausas malsā 94—95 lap. pūdā; Kurzemē ausas malsā 92—94 lap. pūdā kreevu nesūhāhvetaš ausas malsā — lap. pūdā.

**Vinsēhīlu** ellas rauschi, ūhejeenes malsā 97—100 lap. pūvā kreevu līnedēlu ellas rauschi malsā 94—97 lap. pūvā.

**Vinsēhīla**. Stepiņi seklības uz 87<sup>1</sup>/<sub>2</sub> proq. pamāta malsā

Bahrīlas ķēnas Rīga:	
	lap.
Sweefis, mahtzīnā .	25-30
Galdā sweefis, mahtz.	34-40
Būkīas gata, mahtz.	17-25
Webrīša gata, mahtz.	13-20
Schahweta cītās gata, mahtzīnā .	10-14
Slabbs leehjems ūzā;	40-60
Dias, ūzā .	100-110
Sibpoli, mahtz.	3-4
Medus ūzūnās, mahtz.	40-50
Medus ūzīnās, mahtz.	35-40
Reichu putnaiwi, mahtz.	5-6





